

Cuprins

PARTEA I

Capitolul 1. Convergența instituțională în contextul integrării europene și al cerințelor noii economii	13
1.1. Viziunea neoinstituționalismului asupra guvernantei și a instituțiilor în contextul integrării europene	14
1.2. Dependența de cale și europenizarea	18
1.3. Indicatori de măsurare a performanțelor guvernantei	20
1.4. Convergența instituțională din țările candidate	23
1.5. Evaluarea impactului UE asupra structurilor instituționale cu vocație globală, cu accent pe instituțiile financiare internaționale	28
1.5.1. Rolul UE în structurile instituționale cu vocație globală.....	29
1.5.2. Uniunea Europeană și responsabilitatea sa în plan global.....	30
1.5.3. Rolul UE în organizațiile multilaterale	30
1.5.3.1. Implicarea UE în procesele și instituțiile ONU.....	31
1.5.3.2. Implicarea UE în Banca Mondială, FMI și alte organizații mondiale.....	31
1.5.3.3. Reprezentarea actuală a UE în instituțiile financiare internaționale.....	32
1.5.3.4. Reprezentarea directă a instituțiilor supranaționale (comunitare) în IFI.....	33
1.5.3.5. Constrângeri în calea reprezentării unice a UE în instituțiile financiare internaționale.....	34
1.5.3.6. Coordonarea europeană la Banca Mondială și FMI	36
1.5.3.7. Europa G4 în G8: absența unei politici de dezvoltare în FMI și Banca Mondială.....	37
1.5.3.8. Scenarii de perspectivă privind coordonarea europeană în cadrul instituțiilor financiare internaționale.....	37
Concluzii	42
Bibliografie.....	43
Capitolul 2. Transformările și inovările instituționale proiectate în Uniunea Europeană	45
2.1. Introducere.....	45
2.2. Principalele transformări instituționale proiectate de Tratatul de reformă	46
2.3. Reforma procedurilor de adoptare a deciziilor; extinderea votului cu majoritate calificată	50
2.4. Reforma Guvernantei Europene	53
Concluzii	58
Bibliografie.....	60

Capitolul 3. Viziunea Comisiei Europene asupra problematicii reformării cadrului instituțional și creșterii performanțelor Guvernanței Europene	61
3.1. Considerații generale privind necesitatea reformei guvernanței.....	62
3.2. Principalele prevederi ale Cărții Albe a Guvernanței Europene	63
3.2.1. Principiile de bază ale unei bune guvernanțe	63
3.2.2. Creșterea gradului de participare a actorilor la elaborarea și implementarea politicilor UE	64
3.2.3. Ameliorarea politicilor, reglementărilor și rezultatelor.....	66
3.2.4. Contribuția UE la guvernanța mondială.....	69
3.2.5. Refocalizarea politicilor și instituțiilor UE	70
3.3. Acțiuni întreprinse de Comisie – în spiritul recomandărilor Cărții Albe – pe linia reformei guvernanței europene	72
3.3.1. Implicarea mai largă a actorilor	72
3.3.2. Politici, reglementări și rezultate mai bune	78
3.3.3. Aportul UE la guvernanța globală.....	82
3.3.4. Reconsiderarea politicilor și instituțiilor UE (Reforma instituțională)	84
Concluzii	89
Bibliografie.....	90
Capitolul 4. Rolul parteneriatelor științifice în UE și instrumentele folosite pentru accelerarea progresului științific (programe-cadru, strategii)	93
4.1. Zona Europeană a Cercetării și Programele-cadru	94
4.1.1. Zona Europeană a Cercetării.....	94
4.1.2. Programele-cadru	98
4.1.2.1. Programul-cadru 5 (1998-2002).....	98
4.1.2.2. Programul-cadru 6 (2003-2006).....	100
4.2. Cooperarea internațională și parteneriatele științifice în programele-cadru ale UE	103
4.2.1. Rețele de cercetare și parteneriate științifice în Programul-cadru de cercetare al UE.....	103
4.2.1.1. Rețelele de cercetare în Programul-cadru 6.....	104
4.2.1.2. Rolul rețelelor de cercetare în transferul de cunoaștere și în privința mobilității oamenilor de știință și cercetătorilor	106
4.3. Implicarea întreprinderilor mici și mijlocii în proiecte integrate, în rețele de excelență și proiecte de cercetare specifice	106
4.4. Parteneriatul industrie – universități în cercetare	108
4.5. Cooperarea internațională și programele-cadru ale UE	109
Concluzii	113
Anexe	115
Bibliografie.....	116
Abrevieri.....	116

PARTEA a II-a

Capitolul 1. Indicatori privind convergența instituțională și aplicații ale acestora pe economia României și pe cea a statelor membre UE.....	119
Introducere	119
1.1. Convergența instituțională.....	119
1.1.1. Convergență instituțională și europenizare	120
1.1.2. Convergența instituțională și convergența economică	120
1.1.3. Instituțiile și creșterea economică	123
1.1.4. Guvernanța	124
1.1.5. Măsurarea guvernantei și a convergenței instituționale	125
1.1.6. Limite și probleme în studiile empirice.....	126
1.1.7. Tipuri de indicatori pentru măsurarea dezvoltării instituționale	127
A. Indicatorii Băncii Mondiale	127
B. Index of Economic Freedom (Heritage Foundation)	127
C. Indicatorii Freedom House	128
1.2. Indicatorii de guvernanță aplicați pe economia UE și a României	128
1.2.1. Ipoteza corelației între dezvoltarea instituțională și dezvoltarea economică – aplicații pe economia UE.....	128
1.2.2. Corelația dintre dezvoltarea instituțională și dezvoltarea economică – metoda statistică de analiză.....	135
Concluzii	136
Bibliografie	137
Capitolul 2. Factori determinanți ai convergenței instituționale	139
Introducere	139
2.1. Instituționalismul și dinamica instituțională	139
2.2. Clasificarea instituțiilor și conceptul de guvernanță	142
2.3. Schimbările instituționale în viziunea neoinstituționalismului	146
2.4. Factorii determinanți ai convergenței instituționale	148
Concluzii	158
Bibliografie.....	159
Capitolul 3. Evaluarea și aplicarea instrumentelor de realizare a convergenței instituționale și a scenariilor posibile	163
Introducere	163
3.1. Convergența instituțională, via dezvoltarea instituțională – condiție obligatorie pentru realizarea obiectivului fundamental al Strategiei de la Lisabona	164
3.2. Contribuția celor trei modele de guvernanță a politicii de reglementare a UE la realizarea convergenței instituționale	169

3.2.1. Coerciția	170
3.2.2. Concurența	171
3.2.3. Comunicarea.....	172
3.3. Transpunerea și aplicarea acquis-ului comunitar.....	173
3.3.1. Considerații generale	173
3.3.2. Câteva exemple de adaptare instituțională la cerințele acquis-ului comunitar, în scopul realizării convergenței instituționale	177
3.3.2.1. Reforma administrației publice din România	177
3.3.2.2. Politica concurenței	183
3.3.2.3. Politica de protecție a consumatorilor	185
3.4. Democrația deliberativă.....	187
3.5. Politica europeană de vecinătate, instrument de realizare a convergenței instituționale.....	190
3.6. Scenarii posibile de realizare a convergenței instituționale.....	192
Concluzii	193
Bibliografie.....	195

Capitolul 4. Abordarea metodologică în evaluarea gradului de convergență instituțională.....

Introducere	197
4.1. Convergența instituțională în contextul integrării în UE	197
4.2. Dezvoltarea și performanța instituțională ca motor al creșterii economice	199
4.3. Aspecte metodologice ale măsurării performanțelor instituționale pe baza indicatorilor de guvernanță.....	206
4.4. Metode de agregare a indicatorilor de guvernanță și relevanța indicatorilor agregați în cercetare.....	209
4.5. Evaluarea convergenței instituționale prin prisma modelului sistemelor deschise, modelului 7-S și modelului Burke-Litwin.....	213
4.6. Aplicarea principiului subsidiarității ca test de măsurare a convergenței instituționale	217
Concluzii	222
Bibliografie.....	224

Capitolul 5. Impactul firmelor multinaționale asupra convergenței economice și tehnologice (UE și România).....

Introducere	225
5.1. Rolul companiilor multinaționale în procesul de globalizare și regionalizare.....	225
5.2. Convergența economică – o preocupare a Uniunii Europene.....	228
5.3. Investițiile străine directe – cel mai dinamic instrument al companiilor multinaționale pentru realizarea convergenței economice	229
5.4. Efectele investițiilor realizate de firmele multinaționale asupra economiilor țărilor beneficiare.....	234

5.5. Politica Uniunii Europene în domeniul progresului tehnologic și impactul ei asupra convergenței.....	241
5.6. Aspecte ale convergenței tehnologice din UE, realizată de companiile multinaționale ..	244
5.7. Locul și rolul companiilor multinaționale în realizarea convergenței economiei românești	246
Concluzii	253
Bibliografie.....	255

Capitolul 6. Reforma instituțională prin prisma construcției legislative, a creșterii performanțelor administrației publice, culturii instituționale, acquis-ului comunitar	257
Introducere	257
6.1. Reforma administrației publice: crearea cadrului instituțional, strategii, concluzii și recomandări	258
6.1.1. Crearea cadrului instituțional.....	258
6.1.2. Strategia privind accelerarea reformei în administrația publică.....	259
6.1.3. Concluzii și comentarii asupra reformei administrației publice.....	263
6.2. Justiție și afaceri interne	267
6.2.1. Noi structuri instituționale	267
6.2.2. Strategia națională anticorupție 2005-2007	270
6.2.3. Aprecieri și concluzii privind reforma în justiție	271
6.2.4. Revizuirea Constituției României	273
6.3. Dezvoltarea regională.....	276
6.4. Agricultură.....	278
6.5. Economie și industrie	281
6.6. Transporturi	284
6.7. Organizarea politicii sociale în România.....	285
6.8. Drepturile omului și protecția minorităților.....	287
Concluzii	288
Bibliografie.....	289
Anexe	291